

„ClairCity - Zaangażowanie obywateli w działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w miastach”.

Projekt **Citizen Led Air pollution Reduction in Cities** - CLAiR City (*Zaangażowanie obywateli w działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia powietrza w miastach*) finansowany jest z Europejskiego Programu Ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” (umowa grantowa nr 689289). To jeden z największych europejskich projektów poświęconych jakości powietrza, którego celem jest zaangażowanie obywateli z 6 krajów Wspólnoty w zbadanie ich osobistego wpływu na jakość powietrza i poziom emisji dwutlenku węgla w ich miastach.

Projekt realizowany jest od maja 2016, jego zakończenie planowane jest w kwietniu 2020.

W celu realizacji projektu zostało zawiązane konsorcjum uniwersytetów, instytucji badawczych i samorządów koordynowane przez holenderską firmę Trinomics. W projekcie bierze udział 16 partnerów pełniących różnorodne role i realizujących różne zadania:

Koordynator – Firma Trinomics, Holandia

Grupa naukowa:

Duński Uniwersytet Techniczny, Norweski Instytut Badania Jakości Powietrza (NILU), Uniwersytet Zachodniej Anglii (UWE), Uniwersytet w Aveiro w Portugalii.

Wsparcie techniczne:

Główny Urząd Statystyczny (Holandia), Ministerstwo Infrastruktury i Środowiska (Holandia), Regionalny Ośrodek ds. Ochrony Środowiska dla Centralnej i Wschodniej Europy – REC (Węgry), Firma „Transport i Mobilność” (Belgia), Firma „Techne Consulting” (Włochy).

Miasta/samorządy pilotażowe:

Bristol (Wielka Brytania), Amsterdam (Holandia), słoweńska Lubljana, Sosnowiec, region Aveiro (Portugalia) i region Liguria (Włochy).

Projekt otrzymał dofinansowanie w wysokości 6,7 miliona Euro.

Środki, jakie w ramach projektu otrzyma Sosnowiec na organizację działań lokalnych to 62.125,00 EUR.

W Sosnowcu za realizację „CLAiR-City” odpowiedzialny jest Wydział Funduszy Zewnętrznych i Współpracy Urzędu Miejskiego.

Cele projektu:

- Zbadanie związków pomiędzy zachowaniami mieszkańców a jakością powietrza i ich zdrowiem;
- Zaangażowanie i podniesienie świadomości mieszkańców i interesariuszy na temat zagadnień związanych z jakością powietrza i ich zdrowiem;
- Stworzenie innowacyjnych narzędzi ułatwiających mieszkańcom zrozumienie związków pomiędzy ich zachowaniami w codziennym życiu a jakością powietrza w ich mieście oraz ich zdrowiem. Narzędzia te to gra internetowa SkyLines, aplikacja na smartphony Green Ants, konkurs dla szkół „Moje miasto, moja szkoła, mój dom”.
- Przygotowanie pakietu rekomendacji i strategii na temat sposobów skutecznego zarządzania jakością powietrza w mieście, w którym celem nadrzędnym jest zaangażowanie mieszkańców świadomych tego, jaki mają wpływ na środowisko, a w konsekwencji na własne zdrowie. Pakiet narzędzi i metod zostanie przygotowany przez zespół ekspertów projektowych dla każdego z miast („szyty na miarę”). Oprócz tego powstanie także uniwersalny zestaw narzędzi, który będzie mógł zostać wykorzystany przez każde europejskie miasto o liczbie ludności powyżej 50.000 mieszkańców.

Trzy najważniejsze obszary tematyczne projektu CLAIR-CITY: strategię, zaangażowanie mieszkańców i zdrowie.

- Jeśli chodzi o pierwszy obszar tematyczny (**strategie**), jego celem jest opracowanie pakietu skutecznych strategii ochrony powietrza. W wyniku realizacji projektu powstaną nowe strategie dostosowane do charakteru miasta i oczekiwań mieszkańców.

Udział miasta polega na dostarczaniu jednostkom badawczym i instytucjom wsparcia technicznego istniejących dokumentów planistycznych, opracowań, wyników różnorodnych prowadzonych w mieście i dla miasta badań, analiz, programów i strategii.

- **Zaangażowanie** mieszkańców ma na celu podniesienie ich świadomości na temat wpływu ich indywidualnych zachowań na jakość powietrza w ich otoczeniu, a także zmotywowanie mieszkańców do zmiany złych nawyków.

Zadanie Sosnowca to skuteczne zaangażowanie poszczególnych grup mieszkańców do udziału w różnych etapach projektu i organizacja zaplanowanych w projekcie działań w mieście: organizacja badań ankietowych, serii warsztatów dla mieszkańców, interesariuszy i decydentów, organizacja międzynarodowej konferencji i spotkania partnerów projektu, organizacja konkursu „Moje miasto, moja szkoła, mój dom”, współpraca przy tworzeniu polskojęzycznej wersji gry SkyLines dla Sosnowca i jej promocja wśród mieszkańców miasta, organizacja Dnia Miasta.

- W obszarze **tematyki zdrowotnej** projekt ma na celu podnieść świadomość mieszkańców na temat skutków zdrowotnych wynikających z zanieczyszczenia powietrza, a także zmotywować ich do zmiany złych nawyków.

Udział miasta będzie polegał na promocji opracowanej na smartphony aplikacji Green Ants, która umożliwi mieszkańcom bezpośrednią obserwację związków pomiędzy ich zachowaniami a powstającym zanieczyszczeniem powietrza i negatywnym wpływem tych działań na ich zdrowie.

Projekt ma swoją stronę internetową www.claircity.eu.

Najważniejsze działania i wydarzenia

2016

24-27 maja - spotkanie rozpoczynające projekt w Bristolu

8 czerwca – spotkanie otwierające projekt w Sosnowcu z przedstawicielami Regionalnego Ośrodka ds. Ochrony Środowiska dla Centralnej i Wschodniej Europy (REC) z Węgier, wyznaczonej w projekcie instytucji wspierającej dla Sosnowca, z udziałem lokalnych interesariuszy i decydentów

10-11 listopada - międzynarodowe spotkanie robocze partnerów w Amsterdamie

2017

22-24 maja – międzynarodowa konferencja i spotkanie partnerów w Sentendre (Węgry)

8-11 lipca – międzynarodowe spotkanie robocze partnerów w Bristolu

28-30 sierpnia – wizyta w Sosnowcu zespołu projektowego (firma Trinomics – koordynator projektu); wywiady z lokalnymi interesariuszami; aktualna polityka miasta w dziedzinie poprawy jakości powietrza, plany rozwoju i wyzwania.

Proces Delphi (grudzień 2017 - styczeń 2018, ok. 500 osób) – ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców Sosnowca badające ich świadomość na temat zanieczyszczenia powietrza i pozwalające na określenie potrzeb oraz zbadanie codziennych nawyków mieszkańców, związanych ze sposobem ogrzewania mieszkań/domów, transportem i zużyciem energii.

2018

18 stycznia - warsztat Delphi w Sosnowcu (ok. 30 osób) poświęcony poznaniu potrzeb mieszkańców i zakresu akceptowalnych przez nich zmian w mieście mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powietrza wynikającego z nieprawidłowego ogrzewania mieszkań/domów oraz ich decyzji dotyczących sposobów przemieszczania się.

26 stycznia - warsztat wzajemnego uczenia się w Sosnowcu (ok. 25 osób przedstawicieli lokalnych i regionalnych instytucji i organizacji, jednostek edukacyjnych i Urzędu Miejskiego

zawodowo zajmujących się zagadnieniami związanymi z jakością powietrza lub mających na nie istotny wpływ; z udziałem przedstawicielek REC)

25-27 kwietnia – III międzynarodowa konferencja w Sosnowcu „Ochrona zdrowia obywateli - ograniczenie zanieczyszczenia powietrza przez domowe ogrzewanie i transport”, spotkania robocze partnerów.

czerwiec - konkurs filmowy dla seniorów polegający na stworzeniu przez mieszkańców w wieku 55+ krótkich 3 minutowych filmików promujących zrównoważoną mobilność w mieście.

12 listopada – rozpoczęcie konkursu dla szkół „Moje miasto, moja szkoła, mój dom”), opartego na dedykowanej temu działaniu platformie internetowej pozwalającej zbadać zużycie energii, sposoby podróżowania mieszkańców i ogrzewania gospodarstw domowych w Sosnowcu oraz poziom wiedzy nastoletnich Sosnowiczank dotyczący wpływu ich codziennych zachowań na jakość powietrza w mieście. W ramach konkursu uczestnicy tworzą najlepsze według nich programy naprawcze, wdrażają je i obserwują skutki zastosowania zaproponowanych przez siebie działań. Termin wprowadzania danych na platformie internetowej 28 lutego 2019, ogłoszenie zwycięzców GALA NGO marzec 2019. Zgłoszono 12 drużyn z Sosnowca.

7-8 listopada – międzynarodowe spotkanie robocze i warsztaty w Bristolu

2019

21 stycznia - oddanie do użytku Sosnowiczank gry komputerowej SkyLines (wersja specjalnie przygotowana dla Sosnowca), w której użytkownicy wcielając się w rolę zarządzającego miastem podejmują decyzje mające wpływ na rozwój Sosnowca, jego kondycję finansową, jakość powietrza oraz skutki zdrowotne dla mieszkańców.

21 marca - Gala Dobrych Inicjatyw (Muza, 17h00), finał konkursu dla szkół

13 kwietnia – 9 czerwca - Europejski Zielony Tydzień i wydarzenia mu towarzyszące

8-10 kwietnia – IV międzynarodowa konferencja i spotkanie partnerów w Aveiro

17 kwietnia - warsztat interesariuszy w Sosnowcu

12 czerwca - warsztat dla decydentów

Czerwiec - oddanie do użytku Sosnowiczank aplikacji na smartfony Geen Ants (Anonymus Travel System) – narzędzia służącego gromadzeniu danych o modelowych trasach i sposobach przemieszczania się mieszkańców na wybranych obszarach, które ma wspomóc władze miasta i przedsiębiorstwa transportowe w procesie planowania logistyki transportu i w mapowaniu śladu węglowego mieszkańców i ich wpływu na jakość powietrza.

wrzesień – Dni Czystego Powietrza w Mieście /Dzień Miasta

listopad – strategia dla Sosnowca

2020

Konferencja w Brukseli kończąca projekt

Sosnowiec, jako pierwsze miasto w Polsce biorące udział w programie „Horyzont 2020”, dołączył do grupy naukowców i samorządowców europejskich, aktywnie walczących z zanieczyszczeniem powietrza, które każdego roku powoduje śmierć ponad 400 000 mieszkańców naszego kontynentu. Ponad 1/3 Europejczyków mieszkających w miastach jest narażona na poziomy zanieczyszczeń znacznie przekraczające dopuszczalne normy, a około 90% z nich odczuwa skutki zdrowotne tego niekorzystnego stanu. „CLAiR-City” ma na celu zwiększenie świadomości obywateli w jaki sposób zmieniając swoje codzienne praktyki i zachowania, mogą wpłynąć na poprawę jakości powietrza, którym oddychają.

Dr Enda Hayes, pracownik naukowy Uniwersytetu Zachodniej Anglii w Bristolu i Dyrektor Techniczny projektu „CLAiR-City” mówi: „Zarządzanie jakością powietrza nie udaje się w większości miast na całym świecie. Ten projekt jest niezwykle ekscytujący i innowacyjny, ponieważ odnosi się do jednej z najistotniejszych kwestii – jak zachęcić mieszkańców do tego, aby sami wskazali najlepsze rozwiązania”.

W czasie realizacji projektu, wykorzystane zostaną innowacyjne narzędzia, w tym specjalnie przygotowana aplikacja na smartphony i gra komputerowa, dzięki którym mieszkańcy i władze miast pozyskają wiedzę na temat zanieczyszczenia powietrza i jego skutków na zdrowie obywateli.

Przez 4 lata trwania projektu (2016-2020), tysiące ludzi w 6 miastach pilotażowych podzielą się swoimi opiniami na temat możliwości zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia środowiska i poprawy zdrowia mieszkańców. Obywatele używając dedykowanych gier komputerowych na smartphony, tablety i laptopy, zaprojektują przyszłość swoich miast. Informacje pozyskane od graczy zostaną wykorzystane w procesie tworzenia miejskich strategii związanych z poprawą stanu powietrza.

Środki, jakie w ramach projektu otrzyma Sosnowiec na organizację działań lokalnych to 62.125,00 EUR (koszty personelu, koszty podróży na coroczne spotkania partnerów, organizacja działań lokalnych oraz koszty pośrednie). Do chwili obecnej do miasta wpłynęło 49.038,37 EUR (zaliczka + druga transza wpłacona po pierwszym raporcie okresowym).

Finansowanie projektu: 6,7 miliona Euro.

Środki dla Sosnowca 62.125,00 EUR

37.200,- EUR koszty personelu

7.500,- EUR koszty podróży na coroczne spotkania partnerów

5.000,- EUR organizacja działań lokalnych (wynajem sal, catering, materiały informacyjne)

12.425,- EUR koszty pośrednie (25% kosztów bezpośrednich – kwota zmienna zależna od poziomu wydatkowania kosztów pośrednich).

I transza płatności 30.025,01 EUR (zaliczka 53,93 % , 08 czerwca 2016)

II transza płatności 19.013,36 EUR (po pierwszym okresie raportowania, kwiecień 2018)

Do chwili obecnej do miasta wpłynęło 49.038,37 EUR